

Saturs

Par grāmatu.....	6
Priekšvārds.....	8
Izmantotie saīsinājumi.....	10
Ievads.....	11
1. Īss ieskats maksātnespējas tiesību vēsturiskajā attīstībā	15
2. Fiziskās personas maksātnespējas procesa mērķis, teorijas un to iezīmes Latvijā.....	22
3. Fiziskās personas maksātnespējas procesa principi.....	30
4. Fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas priekšnoteikumi	35
4.1. Maksātnespējas procesa subjekts	35
4.2. Maksātnespējas procesa pazīmes	38
4.3. Civilprocesa likumā noteikto prasību izpilde	44
5. Fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikums un lietas izskatīšana	46
5.1. Pieteikuma paraugs.....	50
5.2. Fiziskās personas maksātnespējas procesa lietas izskatīšana	54
6. Fiziskās personas maksātnespējas procesa piemērošanas ierobežojumi	59
7. Fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas sekas.....	64
8. Kreditora prasījuma tiesību iegūšanas un īstenošanas kārtība	69
8.1. Kreditora prasījuma iesniegšana.....	69
8.2. Kreditora prasījuma neiesniegšanas procesuālās sekas fiziskas personas maksātnespējas procesā.....	73
8.3. Informācija, kas norādāma kreditora prasījumā	75

8.4. Administratora lēmums un tā pārsūdzība	77
8.5. Kreditoru prasījumu reģistrs	79
8.6. Kreditoru sapulce	80
9. Parādnieka manta un tās pārdošana	83
9.1. Manta un tās apzināšana	83
9.2. Manta, uz kuru nevar vērst piedziņu	84
9.3. Mantas pārdošanas plāna izstrāde un izpilde	86
9.4. Parādnieka mājokļa saglabāšanas iespēja	89
9.5. Parādnieka noslēgto darījumu apstrīdēšana	91
10. Bankrota procedūras izbeigšana un pabeigšana	95
11. Administratora atlīdzība fiziskās personas maksātnespējas procesā	98
12. Fiziskās personas saistību dzēšanas procedūra	100
12.1. Saistību dzēšanas plāns un tajā norādāmā informācija	100
12.2. Fiziskās personas saistību dzēšanas plāna grozījumi	107
12.3. Kreditoru prasījumu segšanai obligāti novirzāmo līdzekļu apmērs (Maksātnespējas likuma 155. panta ceturtā daļa)	109
12.4. Saistības, kas netiek dzēstas	117
12.5. Saistību dzēšanas procedūras piemērošanas ierobežojumi	119
13. Saistību dzēšanas procedūras izbeigšana, nedzēšot atlikušās saistības	122
14. Saistību dzēšana pēc plāna izpildes fiziskas personas maksātnespējas procesā	127
Izmantotie avoti	131
1. Literatūra	131
2. Periodika un uzziņas materiāli	131
3. Tiesību akti	132
4. Judikatūra un tiesu prakse	136
5. Avoti internetā	140

PIELIKUMS	145
Maksātnespējas likums	147
Civilprocesa likums (<i>izvilkums – 30.7, 46.1 un 46.2 nodaļa</i>)	306
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/848 (2015. gada 20. maijs) par maksātnespējas procedūrām	340

Par grāmatu

Maksātnespējas tiesību jautājuma aktualitāte ir saglabājusies vairāku gadu garumā, rosinot diskusijas tiesību zinātnieku un praktiķu vidū, kā arī likumdevējam meklējot labākos risinājumus šīs jomas normatīvā regulējuma uzlabošanai.

Grāmatā aplūkoti jautājumi skar vienu no maksātnespējas procesiem – fizisko personu maksātnespēju, sniedzot ieskatu un skaidrojot noteiktus terminus, maksātnespējas pazīmes un atsevišķas procedūras, ar kurām šī procesa ietvaros nākas saskarties gan pašai maksātnespējīgajai fiziskajai personai, gan kreditoriem. Tiesību jautājumu analīze un skaidrojumi tiek sniegti vienkāršā un saprotamā valodā, ļaujot lasītājam gūt izpratni par dažādiem ar fiziskās personas maksātnespējas procesu saistītiem jautājumiem.

Fiziskās personas atgriešanās civiltiesiskajā apritē ir nozīmīgs solis sabiedrības interešu nodrošināšanai. Autora ilggadīgā pieredze, pētot ar maksātnespējas procesu saistītos jautājumus un piedaloties normatīvā regulējuma pilnveidošanā, padara šo grāmatu īpaši piemērotu jurisprudences studentiem, apgūstot maksātnespējas jautājumus studiju procesā, kā arī citiem interesentiem, to vidū personām, kuras vēlas skaidrāk izprast fiziskās personas maksātnespējas procesa teorētiskos un praktiskos aspektus.

Grāmatā tiek skaidrota Maksātnespējas likuma normu piemērošanas problemātika. Tā sniedz plašu ieskatu tiesu prakses atziņās par attiecīgajiem fiziskās personas maksātnespējas procesa jautājumiem, kas būtiski papildina tiesību doktrīnā nostiprinātās atziņas.

Paralēli aplūkotajiem nacionālajiem maksātnespējas procesa jautājumiem, autors sniedz ieskatu un analizē veicamās civilprocesuālās darbības tiesā, akcentējot arī pārrobežu maksātnespējas procesa īpatnības, kuras jāņem vērā, ja maksātnespējas process ir ierosināts vai noris Latvijā.

Plašo informatīvo materiālu veiksmīgi papildina procesuālo dokumentu piemēri, kas ļauj lasītājam gūt pilnīgāku priekšstatu par tiesas un maksātnespējas procesa administratora lomu fiziskās personas maksātnespējas procesā. Pētījumā izmantotā materiālo un procesuālo tiesību normu

savstarpējā sasaiste ļauj labāk izprast fiziskās personas maksātnespējas procesa norisi, kā arī norāda ne tikai uz kreditoru interešu aizsardzību, bet arī uz parādnieka – fiziskās personas aizsargājamajām interesēm, skaidrojot noteikto ierobežojumu vai tiesību juridisko dabu un nozīmi fiziskās personas maksātnespējas procesā.

Būtiski norādīt, ka, skaidrojot maksātnespējas procesa norises un analizējot civilprocesuālos jautājumus, autors uzsver, ka jebkurā procesā, un jo īpaši tādā, kas saistīts ar personas (parādnieka vai kreditora) tiesību un interešu aizskārumiem, normatīvajos aktos noteiktās tiesības ir jāizmanto godprātīgi!

Daina Ose

Dr. iur., LU Juridiskās fakultātes docente

Priekšvārds

Šajā grāmatā ir sniegts moderno Maksātnespējas tiesību¹ konspektīvs izvērtējums, dodot arī nelielu ieskatu šo tiesību vēsturē un attīstībā. Grāmatas galvenais uzdevums ir iepazīstināt lasītājus ar fiziskās personas maksātnespējas procesa tiesisko regulējumu un tā piemērošanas praksi Latvijā.

Latvijas tiesību sistēmā netiek lietots jēdziens "patērētāja maksātnespēja". Fiziskās personas maksātnespējas regulējums attiecas gan uz patērētājiem, gan uz saimnieciskās darbības veicējiem jeb pašnodarbinātajiem.²

Patērētājs ir fiziskā persona, kas izsaka vēlēšanos iegādāties, iegādājas vai varētu iegādāties vai izmantot precī vai pakalpojumu nolūkam, kurš nav saistīts ar tās saimniecisko vai profesionālo darbību.³ Savukārt par *saimnieciskās darbības veicēju (pašnodarbināto)* atzīstama persona, kura gūst ienākumu (vai ieņēmumus) kā: 1) persona, kas veic individuālo darbu; 2) persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kura saņem autoratlīdzību (autortiesību un blakustiesību atlīdzību), izņemot autortiesību mantinieku un citu autortiesību pārņēmēju; 3) zvērināts notārs; 4) zvērināts advokāts; 5) zvērināts revidents; 6) prakses ārsts, prakses farmaceits, prakses veterinārārsts, prakses optometrists; 7) cita fiziskā persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kura reģistrējusies kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja; 8) zemnieku (zvejnieku) saimniecības īpašnieks, kas, nebūdam darba tiesiskajās attiecībās ar savas zemnieku (zvejnieku) saimniecības pārvaldes institūciju, veic šīs zemnieku (zvejnieku) saimniecības vadības funkciju, ja šajā zemnieku (zvejnieku) saimniecībā likumā noteiktajā kārtībā nav iecelts (ievēlēts) pārvaldnieks

¹ Jēdziens "maksātnespējas tiesības" ir plašāks nekā jēdziens "bankrota tiesības". Latvijas tiesību sistēmā *bankrots* tiek uzskatīts par vienu no maksātnespējas stāvokļa risinājumiem.

² Terminu "pašnodarbinātais" juridiski lieto tikai tad, ja fiziskā persona saimnieciskās darbības veikšanai ir reģistrējusies arī kā sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēja.

³ Patērētāju tiesību aizsardzības likums: pieņemts 1999. gada 18. martā (spēkā no 15.04.1999.), 1. p. 3. punkts. *Latvijas Vēstnesis*, 01.04.1999., Nr. 104/105.

(direktors); 9) persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kuras darbu apmaksā no Latvijas Republikai piešķirtajiem ārvalstu tehniskās palīdzības vai starptautisko finanšu institūciju aizdevuma līdzekļiem; 10) zvērināts tiesu izpildītājs; 11) individuālais komersants.⁴

Grāmata domāta kā mācību palīgavots studentiem un var būt noderīga jebkuram, kurš vēlas skaidrību par fiziskās personas maksātnespējas procesu Latvijā.

Ņemot vērā, ka esmu līdzdarbojies maksātnespējas jomas regulējošo normatīvo aktu izstrādē gan kā tieslietu ministrs, gan kā Maksātnespējas likuma grozījumu darba grupas un Saeimas Juridiskās komisijas vadītājs, grāmatā tiks paustas arī atsevišķas atziņas par likumdevēja mērķiem, pieņemot attiecīgo regulējumu.

Grāmatas tapšanā vēlos pateikties Dr.habil.iur. profesoram Kalvim Torgānam par iedrošināšanu un vērtīgām idejām, Dr.iur. Dainai Osei par grāmatas ievadvārdu sagatavošanu, kā arī Signijai Stērniecei par tehnisko izpalīdzēšanu.

Gaidis Bērziņš,
zvērināts advokāts, 12. Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētājs

⁴ Par valsts sociālo apdrošināšanu: likums pieņemts 1997. gada 1. oktobrī (spēkā no 01.01.1998.), 1. p. 3. punkts. *Latvijas Vēstnesis*, 21.10.1997., Nr. 274/276.